

Uitgeschreven versie podcast De Wettenfabriek aflevering 2.5: De raadsheer is een dame: over wendbare wettentaal

Verteller: Welkom bij De Wettenfabriek, de podcast over wetten. Mijn naam is Kees Dorresteyn en in deze aflevering kijken we naar de taal van wetten. Taal is steeds in ontwikkeling, maar geldt dat ook voor de wetgevingstaal? Waarom wordt een vrouwelijke rechter toch 'raadsheer' genoemd? Kunnen de formuleringen van de wet voldoende meebewegen met maatschappelijke ontwikkelingen? Dat horen we in deze aflevering van rechter **André Verburg**: nu zie je dat meer dan 50 procent van de rechter vrouw is. Dus is het eigenlijk heel gek als dat nog steeds raadsheer is. **Verteller:** Tweede Kamerlid Lisa van Ginneken: **Lisa van Ginneken:** ja, het is het gevecht waard, omdat wetten gaan over ons allemaal. **Verteller:** en wetgevingsjurist Pieter van der Wees: **Pieter van der Wees:** ja, ik denk dat het er sowieso toe doet wat voor taal je gebruikt in wetgeving, al was het maar om te kijken of mensen zich er wel of niet door aangesproken voelen. **Verteller:** want daar gaan we het over hebben. [<Fragment Wouter Kurpershoek>](#) Wouter Kurpershoek: "Annelies, Annelies van Hees, je bent lid van het hof Den Haag, raadsheer, zo heet dat nou eenmaal, dat is niet anders." **Verteller:** Zo heet dat nu eenmaal: een rechter bij een gerechtshof of de Hoge Raad noemen we 'raadsheer', ook als het een vrouw is. Zo staat het in de wet. Sommige mensen vinden dat achterhaald – en dat zijn niet alleen vrouwen. **André Verburg:** Ik ben André Verburg en ik ben rechter bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Het eerste punt waarop ik zelf ben aangehaakt aan een lopende actie: mannelijke taal is niet neutraal. De eerste term was dan raadsheer voor een rechter bij een hof of bij de Hoge Raad. Ja, raadsheer, ooit was dat een hele gebruikelijke term natuurlijk, en waren het ook alleen maar mannen. Mevrouw Hudig was de eerste vrouwelijke rechter in Nederland en dat was volgens mij zelfs nog na de Tweede Wereldoorlog. Dus lange tijd was het een mannenbolwerk en was het dus logisch om dat raadsheer te noemen. Nu zie je dat meer dan 50 procent van de rechter vrouw is. Dus is het eigenlijk heel gek als dat nog steeds raadsheer is. **Verteller:** Niet iedereen denkt er zo over. In de Eerste Kamer noemde senator Annabel Nanninga het cancelen van het woord 'raadsheer' woke. [<Fragment Eerste Kamer der Staten-Generaal>](#) Annabel Nanninga: "Iedereen vindt het volkomen vanzelfsprekend dat deze term voor mannen én vrouwen gebruikt wordt, maar wie woke is, ziet hier microaggressie, met vrouwen als slachtoffer." **Verteller:** Om in de pas te blijven lopen met maatschappelijke ideeën over taal, worden formuleringen in de wet af en toe aangepast. Daar gaat soms wat tijd overheen, vertelt Pieter van der Wees. **Pieter van der Wees:** Mijn naam is Pieter van der Wees. Ik werk bij het ministerie van Financiën op de directie Financiële Markten als wetgevingsjurist. En daarnaast volg ik een opleiding aan de Academie voor wetgeving. Er is bijvoorbeeld een wet op de BES-eilanden op Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Dat is ook onderdeel van Nederland en daarom worden er ook in Den Haag wetten voor gemaakt. Daar gold nog een vrij oude wet waarin mensen met psychiatrische problemen werden aangeduid als krankzinnigen en zorginstellingen als krankzinnigengestichten. [<Fragment Tweede Kamer der Staten-Generaal>](#) Lisa Westerveld: "Als het gaat om wet- en regelgeving gaan wij volgende week stemmen over een amendement dat ik samen met het CDA indiende. Dat gaat over wetgeving, over Caribisch Nederland, omdat daar psychiatrische patiënten nog steeds worden aangeduid met «krankzinnigen» die naar «krankzinnigengestichten» moeten. Ik verzin dit niet. Dat is onze wetgeving die we in Nederland wel hebben aangepast, maar die op de BES-eilanden nog steeds niet op orde is. Met dit amendement gaan we dat hopelijk volgende week rechtzetten." **Pieter van der Wees:** Ooit vonden we dat heel normaal, maar tegenwoordig

vinden we dat helemaal niet meer zo normaal. **Verteller:** Het is nog niet zo makkelijk om de wet aan te passen aan veranderende ideeën over wat 'normaal' taalgebruik is. De meeste wetten staan niet op zichzelf maar zijn een onderdeel van een heel systeem van regels. Bij het schrijven van nieuwe regels zoeken wetgevingsjuristen graag aansluiting bij dat systeem. André Verburg heeft daar een mooi woord voor. **André Verburg:** Ja, de belangrijkste reden is wat we noemen genrekennis. Genrekennis is dat je weet hoe een bepaald soort tekst in elkaar zit. Het simpele voorbeeld, natuurlijk, als ik op een briefje schrijf: appelmoes, wortels, tandpasta, dan herkent iedereen: oh, een boodschappenbriefje, het genre boodschappenbriefje. Nou, zo ook bij een wet. Als je gewend bent om wetten te maken, dan weet je hoe wetten in elkaar zitten. En je weet dus ook hoe een strafbepaling in elkaar zit. Hoe zit een strafbepaling in elkaar? Nou, dat begint met 'hij die' en dan omschrijf je wat je wilt omschrijven en dan omschrijf je waar die mee gestraft wordt. En dus het is in het genre zit besloten dat je het zo schrijft. En vernieuwing ten opzichte daarvan is eigenlijk afwijken van het genre. Dat zal ook opleveren dat collega's zeggen: hè, wat heb jij nou gedaan? Raar! Dus dat is denk ik de belangrijkste reden. **Verteller:** Pieter van der Wees legt uit waarom wetgevingsjuristen soms een voorkeur hebben voor vertrouwde taal. **Pieter van der Wees:** Je hebt te maken met het jargon van de juristerij, maar je hebt ook te maken met het jargon van de doelgroep die je probeert te reguleren. Je hebt te maken misschien met Europese wetgeving die je moet omzetten en waar de begrippen al op een bepaalde manier in gezet zijn, dan is het ook de bedoeling dat je die formuleringen zelf weer gebruikt. Je hebt natuurlijk ook te maken... heel veel wetten die we maken zijn wijzigingswetten waarbij je dus voortbouwt op een bestaand stuk wetgeving en het ook de bedoeling is dat je de termen die in die bestaande wetgeving worden gebruikt ook weer overneemt. **André Verburg:** Uiteindelijk denk ik dat het aan de universiteit is, want daar valt me wel nog het meeste op. Dan spreek ik mensen in de propedeuse en dan komt de taal als een fris veldboekje hun mond uit en vier jaar later, dan zitten ze in de master en dan is het een droogbloemenboekje geworden, omdat ze hebben geleerd om in die moeilijke constructies te spreken met gekke woorden. **Verteller:** Ook Tweede Kamerlid Lisa van Ginneken denkt dat het al in de collegebanken begint. **Lisa van Ginneken:** Ik ben Lisa Van Ginneken en ik ben Tweede Kamerlid voor D66. Nou ja, kijk, ik ben zelf niet opgeleid tot jurist, dus ik heb die ervaring niet. Maar mijn indruk is dat je het eerste jaar van de rechtenstudie vooral bezig bent met leren hoe je de wet moet lezen en hoe je die moet begrijpen. Dus je wordt daar heel erg getraind, geconditioneerd in het doorgronden van die ontzettend ingewikkelde taal. En als je erin getraind bent, dan is het voor jou a) niet meer zo ingewikkeld omdat je geoefend bent en b) is het, ja ook zo gewoon geworden om die taal te horen en te gebruiken dat de drempel om die taal zelf te gaan gebruiken heel laag is, dat je denkt van hé, hoe zou ik dit nou in dit bepaalde wetsartikel moeten formuleren? Oh ja, ik herinner me nu ineens de constructie die ik in een andere wet las, die gebruik ik hier ook maar en zo houdt het zichzelf in stand. **Verteller:** Wie wetgevingsjurist wil worden kan zich na een rechtenstudie aanmelden voor een speciale opleiding bij de Academie voor Wetgeving. Pieter van der Wees deed dat. **Pieter van der Wees:** De manier waarop ik dat doe, is door het traineeship tot wetgevingsjurist te volgen, dus ik volg een tweejarige master wetgeving aan de Academie voor Wetgeving en daarnaast werk ik 3,5 dag per week bij het Ministerie van Financiën, dus het is eigenlijk een soort werk-leertraject. Je leert daar natuurlijk dingen als wetgevingstechniek, maar ook wetgevingsprocedures. Dus wat voor stappen moet een wetsvoorstel allemaal doorlopen voordat het aangenomen kan worden en voordat het in werking kan treden. Daarnaast volg je ook vaardigheidsvakken zoals een opleiding presenteren, een opleiding adviseren. Dus hoe zorg je dat je advies aan bijvoorbeeld een bewindspersoon of een leidinggevende overkomt? Hoe schrijf je op een mooie manier je adviezen, dus dat soort vaardigheden die worden ook geleerd. **Verteller:** Voor het leren schrijven in duidelijke, wendbare en inclusieve taal wordt op de Academie voor Wetgeving

gebruik gemaakt van een boek dat *alle* wetgevingsjuristen *verplicht* op hun nachtkastje hebben liggen. **Pieter van der Wees:** De Aanwijzingen voor de regelgeving. Dat zijn eigenlijk de, ja, het wordt wel eens de Bijbel voor wetgevingsjuristen genoemd. Daar staan allerlei regels in die wetgevingsjuristen eigenlijk moeten gebruiken als ze hun wetten opstellen. Dus dat kan bijvoorbeeld gaan over wat voor wet stel je vast? Wat regel je in een wet en wat kan je bijvoorbeeld ook in een algemene maatregel van bestuur regelen? Maar ook wanneer gebruik je bepaalde terminologie? Dus er zitten ook regels in die juiste taalgebruik in die wetten een beetje in goede banen proberen te leiden. [<Fragment afkondiging grondwetsherziening 1947>](#): Nieuwslezer: “In Amsterdam, evenals in alle andere gemeenten van ons land, wordt de wijziging van artikel 192 van de Grondwet, gelijktijdig en op de voorgeschreven wijze afgekondigd.” **Verteller:** Ooit werden belangrijke nieuwe wetten door de burgemeester voorgelezen op het bordes van het stadhuis. Inmiddels zijn er efficiëntere manieren om burgers te informeren over nieuwe regels. Maar voor wie is de precieze *tekst* van de wet nu eigenlijk bedoeld? Moeten vooral professionals zoals advocaten of rechters ermee uit de voeten kunnen, of moet *iedereen* hem kunnen lezen? **André Verburg:** Ik denk zeker dat de wet in duidelijke taal geschreven moet zijn, en dat is om een hele eenvoudige reden: het recht is van iedereen, en dat kennen we uit artikel zes van het EVRM waarin staat dat iedereen toegang moet hebben tot de rechter. Maar het is natuurlijk een veel bredere gedachte dat uiteindelijk, ja, het recht is van iedereen, en dus iedereen moet daar ook kennis van kunnen nemen. **Lisa van Ginneken:** Die wetten, die beschrijven eigenlijk de afspraken die we hebben, van de ene Nederlander tot de andere Nederlander. Dus die wetten zijn niet van de juristen de wetten zijn van nou, van jou en mij, zal ik maar even zeggen, en omdat die wetten over ons gaan, moeten we ze eigenlijk toch ook wel kunnen begrijpen. Iedereen wordt geacht de wet te kennen. Maar ja, is de wet ook een beetje kenbaar? Is die begrijpelijk? En hoe kun je dan van mensen verwachten dat ze zich aan de wet houden als de wet ondoordringbaar is opgeschreven? [<Fragment Tweede Kamer der Staten-Generaal>](#) Kees van der Staaij: “Mijn ideaal als nationale medewetgever is dat wij wetten maken waarvoor burgers niet vier jaar moeten studeren en drie adviseurs moeten inschakelen om te weten wat er van hen wordt verwacht.” **Lisa van Ginneken:** Dus ik vind echt dat er een opdracht ligt om ja, wetten eenvoudiger te maken vanuit dit principiële idee. En ik denk daarnaast ook dat als wetten duidelijker zijn, dat veel meer burgers en bedrijven weten wat de bedoeling is en dat het dus ook veel makkelijker wordt om conform de wet te handelen. **Pieter van der Wees:** Ik denk inderdaad dat een wet wel ook een functie heeft om juist over die kloof heen te gaan, want in een wet staat wat je ook als burger kan verwachten van de overheid. Dat zijn de regels waar je ook op kunt vertrouwen, of waar je op moet kunnen vertrouwen en dan is het wel belangrijk dat die regels ook leesbaar zijn en dat je als burger of als bedrijf ook die regels erbij kunt pakken en met misschien enige inspanning, maar toch redelijk makkelijk kunt zien waar je aan toe bent, waar je wel en niet recht op hebt. **Verteller:** Sommige wetten zijn voor *alle* burgers relevant, maar er zijn ook regels die voor de doorsnee Nederlander een ver-van-mijn-bed-show zijn. Pieter van der Wees schrijft wetten die vooral de financiële sector aangaan en ziet het nut van jargon. **Pieter van der Wees:** Ik denk dat je er altijd voor moet zorgen dat het zo begrijpelijk mogelijk is en soms kan dat ertoe leiden, soms heb je gewoon heel ingewikkelde materie die je moet regelen, en dat geldt zeker in het financieel recht zijn er ja toch best wel wat dingen die je heel erg ingrijpen op, ja, hoe een bank opereert bijvoorbeeld en dat kan best wel ingewikkeld zijn en dan moet je wel goed kunnen aangeven waar je het precies over hebt. En dat kan ertoe leiden dat je best wel veel jargon gebruikt of best wel ingewikkelde termen nodig hebt of best wel veel woorden nodig hebt om eigenlijk te kunnen aanduiden wat je precies bedoelt. [<Fragment Jochem Mijer>](#) Jochem Mijer: “Huh? Huh?” **Pieter van der Wees:** Bij elke wet zit ook een toelichting waarin je wat vrijer en ook met wat meer woorden kan uitleggen wat je nou eigenlijk precies bedoelt met die bepaling. Die wordt er ook vaak

door professionals, dus bijvoorbeeld door advocaten, juristen of rechters bij gepakt om te kijken: wat heeft de wetgever nou eigenlijk bedoeld door het zo op deze manier op te schrijven? **Verteller:** Rechter André Verburg denkt dat wetgevingsjuristen bij het schrijven van wetten hun doelgroep niet altijd voldoende voor ogen hebben. **André Verburg:** Nee, dat gebeurt zeker niet altijd, en dat heeft verschillende redenen. Ik denk dat de belangrijkste daarvan is dat het toch vaak een onderonsje is. Wetgevingsjuristen die met wetgevingsjuristen of met beleids mensen spreken, en die hebben hun eigen sociolect, zoals we dat noemen, hun eigen groepstaal en de vraag of ze er samen uitkomen. Is dit nou wat je wilde zeggen? Ja, dit had ik graag gewild dat je dat in die wetgeving opnam. Oké, nou, dan zijn we eruit. De vraag of ze d'r samen uitkomen, bepaalt uiteindelijk wat er in die wet komt te staan. **Verteller:** André heeft nog wel een goeie tip voor het schrijven van toegankelijke wetteksten. **André Verburg:** Eén van de belangrijkste ingrepen die ik zelf zou willen plegen bij wetgeving heeft te maken met gelaagde structuren van zinnen. Als je een wetgever zou laten opschrijven wat je nodig hebt voor een appeltaart dan loop je het risico dat zij op zou schrijven: voor een appeltaart is nodig meel, suiker, boter, ei, appels en, indien naar smaak gewenst, ook amandelspijs hetgeen overigens zeer moeilijk te bereiden is, zodat je het beter kant en klaar kunt kopen en rozijnen waarvan het aan te bevelen is dat die een halve dag tevoren in warm water worden geweld. Ik heb één zin nu gemaakt, hé, ik ben nu aan de punt. [<Fragment Heel Holland bakt>](#) André van Duin: “Dag, thuisbakkers en andere belangstellenden. Uit de post weten we dat heel veel kijkers met een zelfgemaakte appeltaart op schoot zitten te kijken, voor de sfeer.” **André Verburg:** En als je dat zou opknippen want ja, hoe neem je een lezer goed mee in een tekst? Dat is zorgen dat elke zin maar één of twee informatiebrokken heeft. Dus hoe zou je dit opbouwen? Voor een appeltaart zijn verschillende ingrediënten nodig. Sommige daarvan zijn essentieel, anderen kan je naar smaak toevoegen. Essentieel zijn meel, suiker, ei, boter, appels. Je kan ook amandelspijs toevoegen. Amandelspijs is heel moeilijk om te maken, dus dat kan je het beste even in de winkel kopen en je kan ook nog rozijnen toevoegen. Als je dat doet, kan je die het beste een halve dag van tevoren wellen in warm water. En nu heb ik eigenlijk dezelfde informatie genomen, maar in plaats van in één zin hem opgeknipt in stukken en die rustig zo uitgevouwen. Dat is wat mij betreft één van de belangrijkste ingrepen die een wetgevingsjurist zou moeten toepassen om een tekst begrijpelijker te maken. **Verteller:** Tot zover de appeltaart; terug naar de mate waarin wetgevingstaal in de pas loopt met maatschappelijke ontwikkelingen. Lisa van Ginneken wees er tijdens een Kamerdebat op dat de wet niet altijd uitblinkt in inclusiviteit. [<Fragment Tweede Kamer der Staten-Generaal>](#) Lisa van Ginneken:” Voorzitter. Het personen- en familierecht gaat over ons allemaal. Toch zijn formuleringen in het Burgerlijk Wetboek niet altijd inclusief ten aanzien van seksuele- en genderdiversiteit. Is de minister bereid om te inventariseren waar het Burgerlijk Wetboek genderspecifieke aanduidingen bevat, zoals ‘vader’ of ‘moeder’, waar deze ook inclusief zouden kunnen zijn door bijvoorbeeld het woord ‘ouder’ te gebruiken?” **Pieter van der Wees:** Ja, ik denk dat het er sowieso toe doet wat voor taal je gebruikt in wetgeving, al was het maar om te kijken of mensen zich er wel of niet door aangesproken voelen. Heel belangrijk, als je kijkt naar inclusie, is het Wetboek van Strafrecht waarin alle strafbare feiten staan opgesomd en je bijvoorbeeld kunt denken aan ‘hij die iemand doodslaat’ wordt gestraft met deze en deze straf. Daar staat altijd ‘hij’. Juristen weten dat je daarvoor ook moet lezen ‘zij’, dus dat het niet zo is dat vrouwen niet onder het strafrecht vallen. Maar je kunt je wel afvragen: in 18-zoveel toen het Wetboek van Strafrecht werd geschreven, was dat misschien heel gangbaar, maar misschien denken we daar met zijn allen wel anders over en moeten we die terminologie niet aanpassen? **André Verburg:** Als je als rechter moet werken met wetgeving die niet inclusief is en die ouderwets is, ja, dan heb je daar last van. Sterker nog, de Raad voor de rechtspraak heeft ook gezegd dat bijvoorbeeld het veranderen van zo'n term als raadsheer in rechter, dat dat niet kan zonder

wijziging van de wetgever. **Verteller:** Niet iedereen wordt enthousiast van het idee dat de wet moet worden aangepast aan veranderende opvattingen over de taal. Aan het begin van deze aflevering hoorde je al hoe senator Annabel Nanninga ten strijde trok tegen het schrappen van het woord 'raadsheer'. [<Fragment Eerste Kamer der Staten-Generaal>](#) Annabel Nanninga: "Wie woke is, is wakker, zo wakker dat hij onrecht ziet waar het niet is; (...) die agressie ziet waar anderen een grap zien; microagressie waar eigenlijk sprake is van een gewoonte of van ingesleten taalgebruik, zoals "raadsheer". Iedereen vindt het volkomen vanzelfsprekend dat deze term voor mannen én vrouwen gebruikt wordt, maar wie woke is, ziet hier microagressie, met vrouwen als slachtoffer, en gaat dus trachten de taal naar zijn hand te zetten, zoals onze D66-minister Weerwind nu wil doen met ons Wetboek van Strafrecht. **Lisa van Ginneken:** Ja, het is het gevecht waard, omdat wetten gaan over ons allemaal en als ik mijzelf niet herken in de manier waarop de wet is opgeschreven ja, dan gaat de wet ineens niet meer over mij, en dan voel je je dus buitengesloten en transgender personen die worden al heel veel buitengesloten in onze samenleving, worden gediscrimineerd, gestigmatiseerd en dat heeft vreselijke gevolgen voor welzijn, nog los van het fundamentele principe dat ik vind dat iedereen een gelijke kans heeft, moet hebben op meedoen in onze samenleving. [<Fragment Tweede Kamer der Staten-Generaal>](#) Vera Bergkamp: "Door de termen "geslachtskenmerken", "genderexpressie" en "genderidentiteit" expliciet op te nemen in de wet, erkennen we de mensen die met dit soort aspecten te maken krijgen. Het is een erkenning, maar het helpt de mensen waar we het over hebben, ook dat ze zich herkennen in de wet." **Lisa van Ginneken:** Dus is het je morele plicht om op allerlei manieren waarop je mensen, genderdiverse mensen kunt laten meedoen om al die manieren ook aan te grijpen, dus ook in de wetten die zo formuleren dat duidelijk is dat ze voor iedereen gelden. **Verteller:** Die morele plicht geldt volgens André Verburg ook voor wetgevingsjuristen, maar niet alleen voor hen. **André Verburg:** Moet de wetgevingsjurist nou deel uitmaken van de voorhoede bij taalverandering en vooral dan bij inclusiviteit? Nou, ja, is het ene antwoord. Ik spreek veel mensen in de rechtspraak die zeggen: ja, ja, ja, ik wil wel begrijpelijker en inclusiever schrijven, maar ja, ik heb last van die wetgeving, want die moet ik toch citeren. Daar geef ik de mensen in de rechtspraak ongelijk in. Ze moeten ook los van die wetgeving zelf aan de slag. Het antwoord is nee als ik kijk naar ja, activisme. Is het nou de bedoeling dat de wetgever aan taalpolitiek doet? Ja, dat lijkt me ook weer niet de bedoeling. Dan zou ook die tekst van een wet een zelfstandige ergernis gaan oproepen van mensen die daar meer moeite mee hebben. [<Fragment Tweede Kamer der Staten-Generaal>](#) Martin Bosma: "De genderideologie wordt burgers in het gezicht geslagen. Lego wordt genderneutraal" **André Verburg:** Maar zoals het voorbeeld van raadsheer vervangen door rechter, ik wil toch wedden dat iedereen denkt: oh, ja, natuurlijk rechter, dat is een logisch woord; of 'redelijk en voorzichtig persoon' in plaats van goed huisvader ja, ik denk dat iedereen denkt: dat snap ik onmiddellijk. [<Fragment Tweede Kamer der Staten-Generaal>](#) Ferdinand Grapperhaus: "Anders ben ik geen goed huisvader, zoals dat in het wetboek heet." **Verteller:** Een wetgevingsjurist moet dus goed aanvoelen wanneer de tijd rijp is om het resultaat van taalontwikkeling in de wet vast te leggen. **André Verburg:** Het is denk ik niet principieel moeilijker om te toetsen wat breed gedragen wordt dan bijvoorbeeld het werk van de makers van een woordenboek. Makers van een woordenboek moeten ook dagelijks kiezen of een nieuwe term al zo breed in de samenleving leeft dat het moet worden opgenomen in het woordenboek en één van de criteria is dan bijvoorbeeld: wordt dit nog maar door één vakgroep door één groep van vakgenoten gebruikt? Nou, dat is te weinig dan nemen we het niet op. Wordt het breder? Oké, dan nemen we het op in het woordenboek. [<Fragment Tweede Kamer der Staten-Generaal>](#) "Tunahan Kuzu: Wat is eigenlijk een klimaatdrammer? Klaas Dijkhoff: Daar hebben we gewoon een woordenboek voor. Tunahan Kuzu: Ik was benieuwd naar de definitie van de heer Dijkhoff. Ik kan ook een woordenboek pakken en het opzoeken, maar volgens mij staat de samenstelling "klimaatdrammer" er nog

niet in. Klaas Dijkhoff: Nee. Ik heb ook nooit ... Tunahan Kuzu: U heeft het in De Telegraaf geroepen. Klaas Dijkhoff: Ik heb daar het woord "drammer" gebruikt. En dat staat in het woordenboek. Tunahan Kuzu: Ik denk dat het fijn is als u hier even uitlegt wat u bedoelt met "klimaatdrammer zijn". **Verteller:** Kamerlid Lisa van Ginneken vindt het in elk geval geen optie om alles bij het oude te laten. **Lisa van Ginneken:** Ik vind niet dat we dat moeten accepteren als een soort voldongen feit, als een natuurwet want die wetten, die hebben we zelf gemaakt. Ik zie ook wel dat je natuurlijk niet kunt zeggen: beste wetgevingsjuristen van de diverse ministeries, werk even een weekendje door en we hebben alle wetteksten eenvoudig en inclusiever gemaakt, want dat is een enorme klus. Maar ik vind wel dat je moet streven naar het vanaf nu goed te doen en kijken of je met verzamelwetten ook bestaande wetten misschien nog wat kunt aanpassen. **Verteller:** Lisa heeft verantwoordelijk minister Weerwind gevraagd om met zo'n verzamelwet te komen. De minister heeft toegezegd te bekijken of eenvoudig te vervangen mannelijke woorden in het Burgerlijk Wetboek kunnen worden ingeruild tegen een genderneutraal alternatief. Er is een hoop werk te verzetten om de taal van de wet toegankelijk, inclusief en wendbaar te maken. Wil je daar net als Pieter van der Wees aan meedoen of wil je meer weten? Kijk dan eens op wettenfabriek.nl. Dit was de laatste aflevering van dit seizoen van De Wettenfabriek. Mijn naam is Kees Dorresteyn. Dank voor het luisteren!